

## **SCHRIFTELIJKE VRAAG**

nr. 77

van **JAN LAEREMANS**

datum: 19 oktober 2023

---

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

---

### *Basisonderwijs - Specifieke voorrang inschrijvingen Vlaamse Rand*

De Vlaamse Regering had bij het begin van deze legislatuur het voornemen om voor het inschrijvingsrecht in het onderwijs een voorrangsregel in te voeren in de Vlaamse Rand, "bij voorkeur ten voordele van de leerlingen uit de Vlaamse Gemeenschap zodat bijvoorbeeld Vlaamse leerlingen niet plots worden opzijgezet door leerlingen uit het Waalse Gewest".[\[1\]](#)

Met het decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft bijkomende maatregelen voor het inschrijvingsrecht betreffende voorrangs- en ordeningscriteria, werden er in het inschrijvingsbeleid inderdaad twee specifiek voor de Rand uitgewerkte regelingen ingevoerd die een voorrang creëren bij de aanmeldingen en inschrijvingen voor (kinderen van) inwoners van de Vlaamse Rand. Die zijn er niet rechtstreeks op gericht om een voorrang te creëren ten opzichte van anderstaligen, in de zin dat ze juridisch niet gebaseerd zijn op thuistaal of op een bewijs van het beheersen van het Nederlands bij een van de ouders (dat laatste is er wel voor een bepaald percentage van de plekken in de Nederlandstalige scholen in Brussel), maar zijn onrechtstreeks wel op anderstaligen gericht. De regelgeving trad in werking op 1 september 2022 voor de inschrijvingen vanaf het schooljaar 2023-2024 en verder. In artikel 2 van het decreet werd de mogelijkheid geboden om in het basisonderwijs het criterium afstand als ordeningsprincipe anders te gaan omschrijven ten behoeve van de Vlaamse Rand.

In het Nederlandstalige basisonderwijs kan het criterium afstand tot de school ook beschouwd worden als ordeningsprincipe voor aangemelde kinderen. Kinderen wier domicilie (of bij gescheiden ouders de woonplaats van een van de twee ouders, los van de effectieve domicilie) dicht bij de school ligt, komen dan hoger in de lijst te staan. Die ordening kan maar worden toegepast na het eerst toepassen van andere voorrangen (de voorrang voor broers en zussen van kinderen die al in de school zitten, de voorrang voor familie van personeelsleden en de optionele 20%-voorrang voor 'ondervertegenwoordigde groepen').[\[2\]](#)

Door in het basisonderwijs het criterium 'afstand' te omschrijven als leerlingen die ook gedomicilieerd zijn in dezelfde gemeente als de vestigingsplaats, kunnen basisscholen in het onderwijs voorrang geven aan leerlingen die willen schoollopen in hun gemeente. De Vlaamse Regering kan gemeenten aanduiden die die voorrangsregel kunnen toepassen, en kan daarbij rekening houden met de leerlingengstromen uit de andere gemeenten.[\[3\]](#)

De gemeenten waar men die maatregel kan toepassen, werden aangeduid bij besluit van de Vlaamse Regering.<sup>[4]</sup> Voor gemeenten in de Rand (Asse, Beersel, Dilbeek, Drogenbos, Grimbergen, Halle, Hoeilaart, Kraainem, Linkebeek, Machelen, Meise, Merchtem, Overijse, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw, Tervuren, Vilvoorde, Wemmel, Wezembeek-Oppem en Zaventem) is er sindsdien dus de mogelijkheid om dat ordeningscriterium van afstand tot de school te gaan operationaliseren als een 'eigen gemeente eerst'-regel. Dat wil zeggen dat er eigenlijk bij het opmaken van die ordening op basis van afstand een aparte categorie komt met diegenen die wel in de gemeente wonen en een categorie met diegenen die niet in de gemeente wonen. Kinderen in die eerste categorie krijgen voorrang op die in de tweede categorie. Dat zorgt er bijvoorbeeld voor dat een kind dat vrij ver van de school woont, maar nog in dezelfde gemeente (bijvoorbeeld in een meer afgelegen deelgemeente), naar voren schuift in de ordening. Omgekeerd zorgt het ervoor dat een kind dat vrij dicht bij de school, maar op het grondgebied van een andere gemeente woont, fel naar achter kan geschoven worden in de ordening. Doel hiervan is om de influx van kinderen uit het Waalse en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest richting de scholen in de Rand te temperen, zodat er meer kinderen die effectief wonen in de Rand in hun eigen regio naar school kunnen.

1. In welke gemeenten van de hierboven opgesomde lijst werd de desbetreffende voorrang voor het basisonderwijs effectief toegepast bij de aanmeldingen en inschrijvingen voor het schooljaar 2023-2024?
2. Als er gemeenten zijn waar die specifieke voorrang niet wordt toegepast, wat is daarvoor dan de reden? Worden de gemeenten, de LOP's en/of de schoolbesturen waar die specifieke voorrang niet wordt toegepast daarover bevraagd? Zo niet, waarom niet?
3. Hoe effectief is de maatregel tot nu toe? In hoeverre zorgde de instelling van die voorrang in de gemeenten waar ze werd toegepast er effectief voor dat er meer kinderen uit de eigen gemeente schoolliepen in de desbetreffende gemeente?
4. In hoeverre zien we dit bijvoorbeeld kwantitatief in de aandelen leerlingen uit de gemeente, dit is het aandeel kinderen die effectief nieuw zijn ingeschreven in een basisschool van het Nederlandstalige onderwijs in een gemeente in de Vlaamse Rand én woonachtig zijn in de desbetreffende gemeente afgemeten ten opzichte van het totaal aantal kinderen die effectief nieuw zijn ingeschreven in een basisschool van het Nederlandstalige onderwijs in diezelfde gemeente in de Vlaamse Rand? Graag een overzicht van de desbetreffende aandelen bij de inschrijvingen voor elk van de gemeenten waar de voorrangsregel van toepassing kan zijn, enerzijds een tabel inzake inschrijvingen voor het recentste schooljaar voor de (mogelijke) ingang van die maatregel (dus schooljaar 2022-2023) en een tabel inzake inschrijvingen vanaf de (mogelijke) ingang van die maatregel (schooljaar 2023-2024).
5. Hoe evalueert de minister de toepassingsgraad van die voorrang? Hoe evalueert tot nu toe de minister de effectiviteit van deze voorrang? Zijn er volgens de minister nog aanpassingen nodig aan die maatregel?
6. Zoals gezegd biedt die specifieke maatregel geen rechtstreekse voorrang aan Nederlandstalige leerlingen ten opzichte van anderstaligen. Een kind van anderstalige ouders dat woonachtig is in een gemeente in de Vlaamse Rand waar de 'eigen gemeente eerst'-regel wordt toegepast geniet evenzeer van die voorrang bij ordening als een kind van Nederlandstalige ouders die bijvoorbeeld al generaties lang woonachtig zijn in (die gemeente van) de Vlaamse Rand. Maar onrechtstreeks zou een demping van de toevloed aan kinderen die woonachtig zijn in het Waalse en Brusselse Hoofdstedelijke Gewest als mogelijk gevolg van die maatregel er wel voor kunnen

zorgen dat het aandeel leerlingen bij de effectief nieuw ingeschrevenen dat aantikt op de SES-indicator 'andere thuistaal dan het Nederlands', gevoelig zakt. (SES: socio-economische status) Ik denk dan bijvoorbeeld aan gemeenten met scholen die vlakbij een gewestgrens liggen en een grote influx kennen uit het Waalse en/of Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Graag had ik dus hier ook twee overzichtstabellen, dit is met het aandeel aantikkers op het SES-kenmerk andere thuistaal bij de effectief nieuw ingeschreven leerlingen in een basisschool van het Nederlandstalige onderwijs in de genoemde gemeenten van de Vlaamse Rand, enerzijds een tabel inzake inschrijvingen voor het recentste schooljaar voor de (mogelijke) ingang van deze maatregel (dus schooljaar 2022-2023) en een tabel inzake inschrijvingen vanaf de (mogelijke) ingang van deze maatregel (schooljaar 2023-2024).

7. Welke evolutie zien we ter zake? Zijn er in gemeenten waar die voorrang van toepassing is effectief procentueel minder kinderen uit anderstalige gezinnen ingeschreven in het Nederlandstalige basisonderwijs? Hoe evalueert de minister die evolutie?

[1] Vlaams Regeerakkoord 2019-2024, p. 32.

[2] Zie Decreet Basisonderwijs Art. 37/23, §1 en §2.

[3] Zie Decreet Basisonderwijs Art. 37/23, §3.

[4] Zie *Besluit van de Vlaamse Regering over het inschrijvingsrecht in het basisonderwijs en het secundair onderwijs* van 7 oktober 2022, artikel 34.

**BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

---

**ANTWOORD**

op vraag nr. 77 van 19 oktober 2023

van **JAN LAEREMANS**

---

1. In de aanmeldingsprocedures voor de inschrijvingen voor 2023-2024 die georganiseerd werden in de gemeenten Asse, Dilbeek, Hoeilaart, Meise, Merchtem, Overijse, Drogenbos, Kraainem en Wemmel heeft de initiatiefnemer ervoor gekozen om het afstandscriterium zo te operationaliseren dat kinderen die gedomicilieerd zijn in dezelfde gemeente als de vestigingsplaats bovenaan werden geordend.
- 2-3. De scholen, gemeenten en LOP's worden niet bevraagd de redenen waarom er lokaal wel of niet voor een bepaald ordeningscriterium is gekozen.
- 4-7. Het parlementslid vraagt een vergelijking tussen schooljaar '22-'23 en '23-'24. Voor het schooljaar '23-'24 zijn er geen geverifieerde gegevens beschikbaar. De gevraagde vergelijking kan dan ook niet opgesteld worden.